

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/124/2001

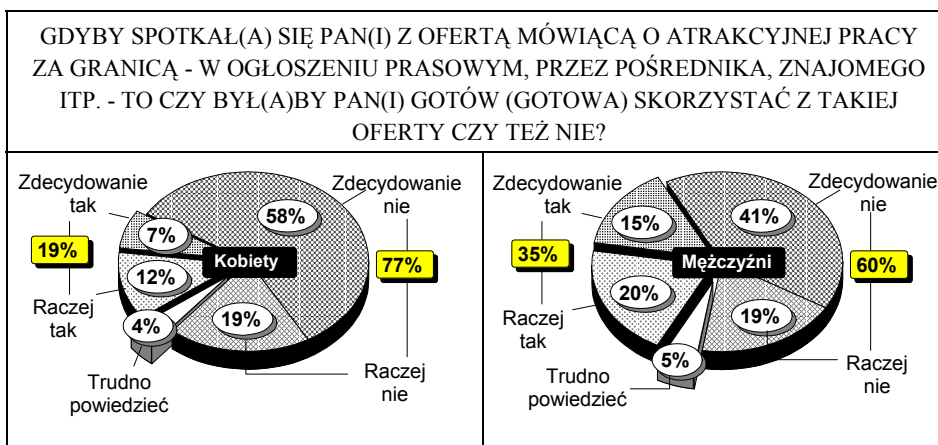
WIEDZA I OPINIE O HANDLU KOBIEȚAMI

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, WRZESIEŃ 2001

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- Powszechna jest w społeczeństwie wiedza o tym, że pod przykrywką nieformalnych ofert atrakcyjnej pracy za granicą może kryć się zjawisko handlu kobietami. Słyszało o tym 94% ogółu badanych. Mimo to jednak gotowość skorzystania z oferty pracy za granicą deklaruje co piąta kobieta, a co czwarta nie uzależnia wyjazdu od sprawdzenia wiarygodności oferty.

- Nieformalnymi ofertami pracy za granicą w mniejszym stopniu zainteresowane są kobiety niż mężczyźni. Częściowo wynika to z ogólnie mniejszej aktywności zawodowej kobiet, ale po części może się także wiązać ze świadomością związanych z tym zagrożeń.
- Wśród badanych - zarówno kobiet, jak i mężczyzn - zdecydowanie przeważa przekonanie, że kobietom, które padły ofiarą handlu, należy się pomoc. Jednak co dziewiąty badany z wykształceniem niższym niż średnie wyraża pogląd, że powinny one same dawać sobie radę, natomiast wśród badanych z wyższym wykształceniem niemal nikt nie podziela tej opinii.
- Odpowiadając na pytanie, do kogo za granicą może zwrócić się z prośbą o pomoc i ochronę ktoś, kto pracuje tam nielegalnie, ponad dwie trzecie badanych wymieniło polską placówkę dyplomatyczną (69%). Stosunkowo rzadko wymieniano miejscową policję (14%). Zapewne wynika to stąd, że aż dwie piąte ankietowanych (39%) uważa, iż osobom pracującym „na czarno” grozi wysoka grzywna, a jedna czwarta (26%) - że kara sądowa, a nawet więzienie. Niemal w ogóle (1%) nie wymieniano pozarządowych organizacji pomocowych.

- Dość wyraźnie przeważa pogląd, że osoby podejmujące nielegalną pracę mają prawo do poszanowania godności i nietykalności, zapewnienia bezpieczeństwa przez organa porządku oraz działania zgodnie z własną wolą. Opinie na temat swobodnego poruszania się i wyboru miejsca zamieszkania są równo podzielone. Przeważa natomiast pogląd, że jeśli podejmuje się pracę „na czarno”, należy liczyć się z tym, że jej warunki mogą być gorsze, niż jest to normalnie wymagane. Wyniki badania wskazują, że w tych sprawach nie występuje hołdowanie podwójnym standardom - innym wobec cudzoziemców w Polsce, a innym wobec Polaków za granicą.
- Badani są niemal jednomyślni co do tego, że w Polsce osoby zmuszające cudzoziemki do prostytucji i wykorzystujące je finansowo powinny być karane (94%). Niemal jedna trzecia ankietowanych (31%) uważa jednak, że karane powinny być także same kobiety. Równocześnie 88% badanych jest zdania, że powinny być one deportowane.
- Większość ankietowanych sądzi, że polskie władze i organa porządku powinny zapewnić bezpieczeństwo osobiste cudzoziemkom zajmującym się w Polsce prostytucją, jeśli są bite lub zagrożone przemocą (82%). Większość opowiada się też za zapewnieniem im pomocy, jeżeli są zmuszane do prostytucji (70%). Natomiast ponad połowa badanych (52%) jest przeciw zapewnieniu im bezpłatnego korzystania ze służby zdrowia.
- Mimo że działalność Fundacji „La Strada” dotyczy bezpośrednio kobiet, są one niewiele lepiej poinformowane o jej istnieniu niż mężczyźni (28% wobec 24%). Najczęściej słyszeli o niej badani w wieku od 25 do 44 lat, częściej mieszkańcy miast niż wsi. Wiedza o istnieniu „La Strady” jest silnie związana z poziomem wykształcenia - słyszała o niej ponad połowa badanych z wyższym wykształceniem, a tylko co piąty z wykształceniem zasadniczym zawodowym i co dziewiąty z podstawowym.

Zjawisko handlu kobietami nie jest w Polsce bynajmniej nowe¹, ale znacznie nasiliło się na początku lat dziewięćdziesiątych. Najczęstszą jego formą jest rekrutowanie kobiet za pomocą ogłoszeń prasowych, oferujących dobrze płatną pracę za granicą, a następnie groźbą, szantażem lub przemocą przymuszanie do prostytucji.

W sierpniowym sondażu² na prośbę Fundacji Przeciwko Handlowi Kobietami „La Strada”, instytucji zajmującej się przeciwdziałaniem temu zjawisku oraz pomocą pokrzywdzonym, poruszyliśmy niektóre kwestie związane z tym zagadnieniem. Chodziło przede wszystkim o to, czy i w jakim stopniu sprawa ta jest znana opinii publicznej. Poruszając tę problematykę nie można też pominąć ogólnego stosunku badanych do ogłoszeń, w których oferuje się atrakcyjną pracę za granicą. Istotne jest bowiem, czy ludzie zdają sobie sprawę, że ogłoszenia takie stanowią potencjalne źródło zagrożenia.

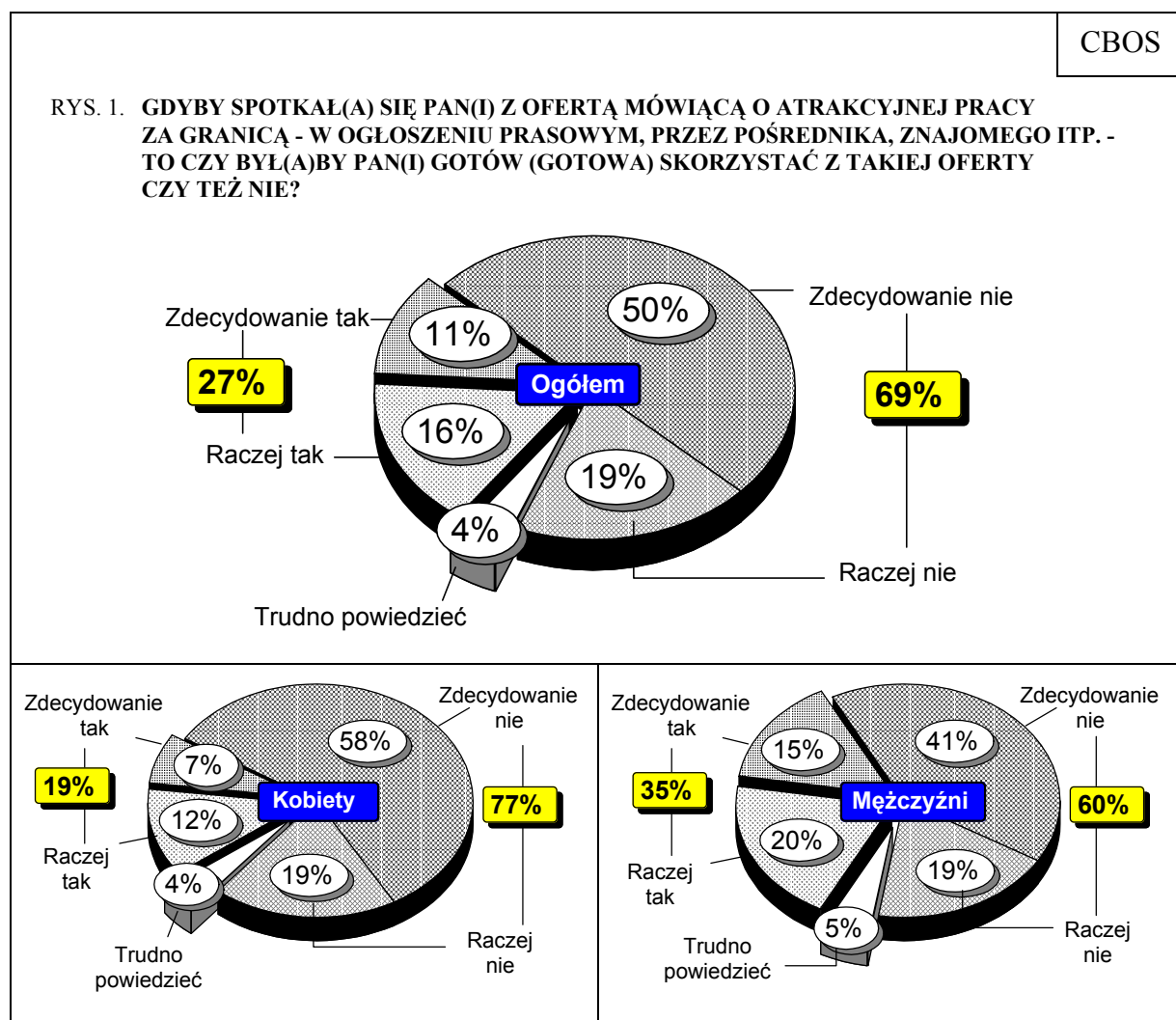
Równocześnie chcieliśmy się zorientować, czy polskie społeczeństwo ma świadomość tego, że osoby pracujące za granicą - bez względu na to, czy legalnie czy nielegalnie - mają prawo oczekiwać ochrony swych praw. W tym zakresie interesował nas również stosunek do tej kwestii w odniesieniu do cudzoziemców pracujących w Polsce. Czy mamy do czynienia ze stosowaniem w tej sprawie podwójnych standardów - innych wobec cudzoziemców w Polsce, a innych wobec Polaków za granicą - czy też nie?

¹ Błędne jest mniemanie, jakoby zjawisko to nie występowało w PRL-u. Na przykład w roku 1981 szeroko opisywana była afera tzw. Dziwexu, gdy wykryto, że państwowe przedsiębiorstwo rozrywkowe dostarczało dziewczęta do Włoch.

² Sondaż „Aktualne problemy i wydarzenia” (135) przeprowadzono w dniach od 3 do 6 sierpnia 2001 roku na liczącej 964 osoby reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

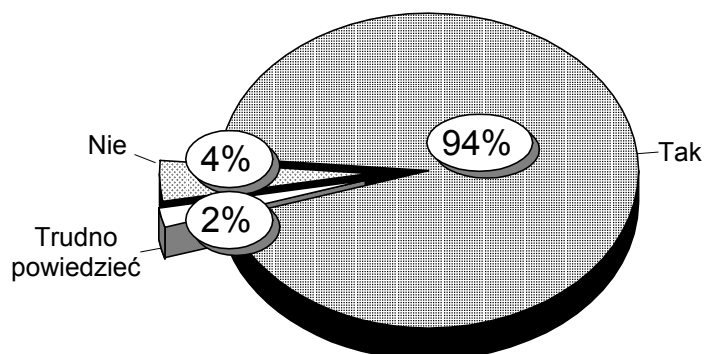
STOSUNEK DO OFERT PRACY ZA GRANICĄ

Nieco ponad jedna czwarta ogółu badanych (27%) byłaby gotowa skorzystać z oferty mówiącej o atrakcyjnej pracy za granicą, złożonej za pośrednictwem ogłoszenia prasowego lub przez pośrednika.

Kobiety rzadziej niż mężczyźni wyrażają gotowość korzystania z takich ofert. O tym, że dla kobiet może to się wiązać ze szczególnym ryzykiem, wiedzą niemal wszyscy badani - zarówno mężczyźni, jak i kobiety.

RYS. 2. CZY SŁYSZAŁ(A) PAN(I) O TYM, ŻE KOBIETY WERBOWANE SĄ DO INNEJ PRACY, A NASTĘPNIENIE ZMUSZANE DO PROSTYTUCJI?

Nasuwa się pytanie, czy i ewentualnie w jakim stopniu ujawniające się tutaj mniejsze zainteresowanie kobiet niż mężczyzn korzystaniem z nieoficjalnych sposobów zatrudnienia za granicą wiąże się ze świadomością zagrożeń z tym związanych czy też wynika z ogólnie mniejszej aktywności kobiet na rynku pracy?

Przede wszystkim trzeba powiedzieć, że płeć nie jest jedynym czynnikiem różnicującym stosunek do nieformalnych ofert pracy za granicą. Istotny jest bowiem także wiek i posiadane wykształcenie. Takimi ofertami pracy najczęściej zainteresowani są ludzie wykazujący największą aktywność zawodową i ogólnie życiową - młodzi i w wieku średnim (44% badanych do 24 roku życia, 31% w wieku od 25 do 44 lat), najrzadziej natomiast osoby w wieku przedemerytalnym (i oczywiście emerytalnym). Jeśli chodzi o wykształcenie, to największe zainteresowanie przejawiają respondenci z wykształceniem zasadniczym zawodowym (36%, w tym 15% twierdzi, że zdecydowanie skorzystałoby z takiej oferty), natomiast najmniejsze - z wyższym wykształceniem (odpowiednio 20% i 5%).

Aby spróbować odpowiedzieć na postawione wyżej pytanie, posłużymy się także wynikami innego badania, również dotyczącego pracy za granicą, ale mającej z gruntu odmienny status. Mianowicie w przeprowadzonym przed rokiem badaniu, które dotyczyło różnych aspektów integracji Polski z Unią Europejską, poruszona była również sprawa

podejmowania przez Polaków pracy na terenie państw Unii Europejskiej po przystąpieniu naszego kraju do tej organizacji³. Wystąpiły tam zależności bardzo podobne do omówionych wyżej. Zainteresowanie pracą za granicą również wyrażali przede wszystkim ludzie młodzi i osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, natomiast kobiety były zainteresowane taką pracą - w tym przypadku całkowicie legalną - rzadziej niż mężczyźni.

Wskazywałoby to na mniejszą aktywność zawodową kobiet jako przyczynę ich większej powściągliwości w korzystaniu z nieformalnych ofert pracy za granicą. Spójrzmy jeszcze na porównanie proporcji aktywnych zawodowo kobiet i mężczyzn w badanej próbie, wśród zainteresowanych pracą w Unii Europejskiej po przystąpieniu do niej Polski i wśród wyrażających gotowość skorzystania z nieformalnych ofert pracy za granicą.

W badanej próbie było:

- 39% kobiet i 54% mężczyzn pracujących zarobkowo⁴,
- 19% kobiet i 35% mężczyzn zainteresowanych nieformalnymi ofertami pracy za granicą.

W 2000 roku⁵ było:

- 29% kobiet i 43% mężczyzn zainteresowanych nieformalnymi ofertami pracy za granicą.

Kobiety są więc w porównaniu z mężczyznami w nieco mniejszym stopniu, niż wynikałoby to z różnic w aktywności zawodowej, zainteresowane podejmowaniem pracy za granicą. W przypadku gotowości skorzystania z nieformalnych ofert różnica ta jest największa. Można przypuszczać, że powściągliwość kobiet w korzystaniu z nieformalnych ofert pracy za granicą może wynikać właśnie ze świadomości potencjalnych zagrożeń.

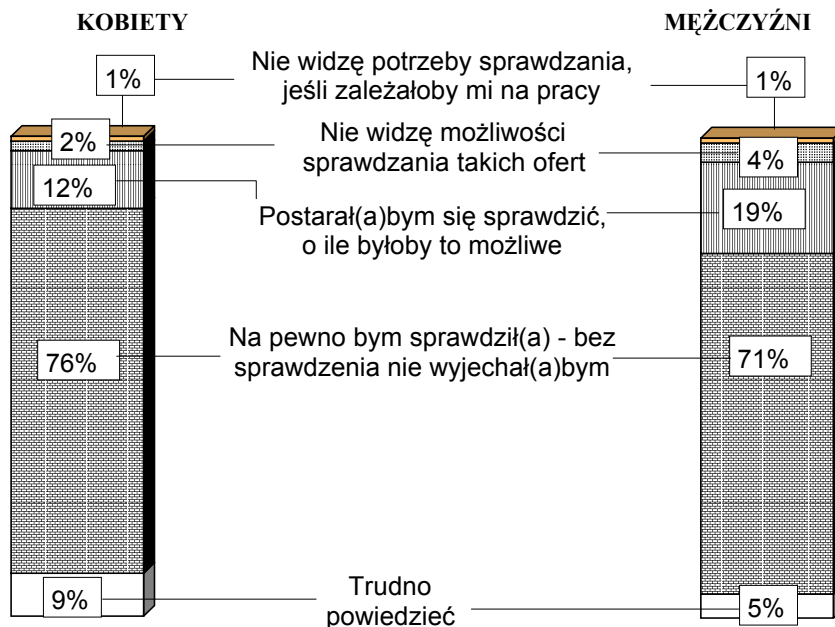
Równocześnie jednak kobiety tylko nieznacznie częściej niż mężczyźni uzależniają wyjazd od możliwości sprawdzenia wiarygodności oferty.

³ Por. komunikat CBOS „Opinie o skutkach integracji Polski z Unią Europejską i przebiegu negocjacji akcesyjnych”, lipiec 2000.

⁴ Zarówno w pełnym, jak i niepełnym wymiarze czasu pracy oraz dorywczo.

⁵ Zob. przypis 3.

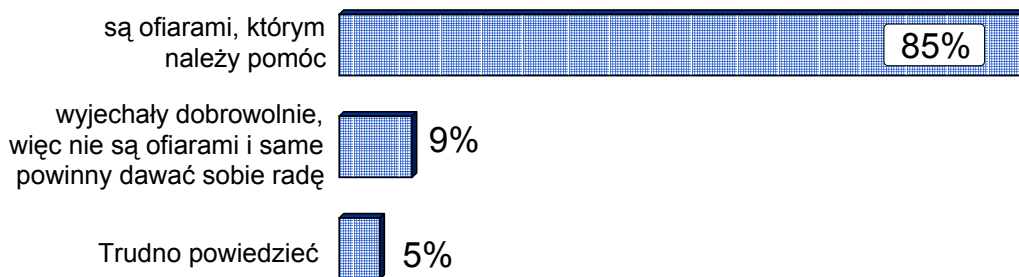
RYS. 3. GDYBY ZDECYDOWAŁ(A) SIĘ PAN(I) NA WYJAZD ZA GRANICĘ W CELU PODJĘCIA TAM PRACY NA PODSTAWIE TAKIEJ OFERTY, TO CZY PRZED WYJAZDEM STARAŁ(A)BY SIĘ PAN(I) SPRAWDZIĆ TĘ OFERTĘ, DOWIEDZIEĆ SIĘ, KIM JEST POŚREDNIK, PRACODAWCA - CZY RODZAJ I WARUNKI PRACY SĄ RZECZYWIŚCIE TAKIE, JAK W OFERCIE ITP.?

POMAGAĆ CZY ZOSTAWIĆ SAMYM SOBIE?

Oczywiste jest, że dla przeciwdziałania handlu kobietami niezwykle istotne znaczenie ma klimat społeczny wokół tego zjawiska. Podstawową kwestią w tym zakresie jest stosunek do kobiet, które padły ofiarą tego procederu.

RYS. 4. WIELE KOBIET JEST WERBOWANYCH I WYWOŻONYCH DO PRACY ZA GRANICĄ. JEDNOCZEŚNIE WPROWADZA SIĘ JE W BŁĄD CO DO RODZAJU LUB WARUNKÓW PRACY I PŁACY ORAZ UNIEMOŻLIWIA ZMIANĘ PRACY BĄDŹ POWRÓT DO KRAJU. CZY, PANA(I) ZDANIEM, KOBIETY TE:

Wśród badanych zdecydowanie przeważa przekonanie, że kobietom, które znalazły się w takiej sytuacji, należy pomóc. Opinię taką wyrażają zarówno kobiety, jak i mężczyźni, choć wśród tych ostatnich nieco częściej spotykamy aprobatę poglądu, że skoro wyjechały dobrowolnie, to same powinny dawać sobie radę. Nieco większe zróżnicowanie postaw występuje między osobami z wykształceniem podstawowym i wyższym. W tej ostatniej grupie pogląd, że kobiety powinny same dawać sobie radę, niemal w ogóle nie występuje (por. tabele aneksowe).

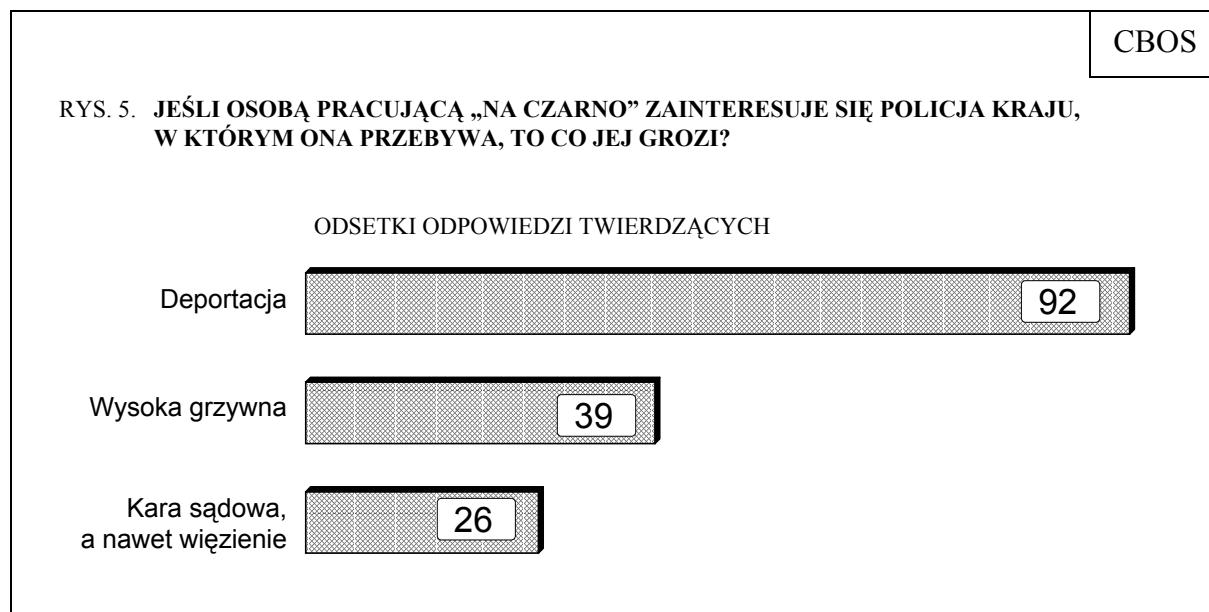
Zapytaliśmy też badanych, zadając im pytanie otwarte⁶, na czyją pomoc może liczyć osoba pracująca za granicą nielegalnie.

		CBOS
Do kogo, Pana(i) zdaniem, może za granicą zwrócić się z prośbą o pomoc i ochronę ktoś, kto pracuje tam nielegalnie?		
Polska placówka dyplomatyczna		69%
Miejscowa policja		14%
Inne niż policja instytucje danego kraju		2%
Znajomi, przyjaciele, rodzina tam mieszkająca		2%
Organizacje pomocowe, Kościół		1%
Organizacje polonijne, Polacy tam mieszkający		1%
Ktoś inny		1%
Nie ma możliwości uzyskania pomocy		3%
Trudno powiedzieć, nie wiem		21%

Zaskakujące jest, że bardzo rzadko pojawiała się odpowiedź, iż osoba pracująca za granicą nielegalnie nie może znikąd oczekiwać pomocy. Równocześnie jednak wypowiedzi badanych świadczą, że praktycznie jedynym miejscem, skąd można oczekiwać pomocy, jest polska placówka dyplomatyczna. Warto zwrócić uwagę na znikomą świadomość możliwości zwrócenia się o pomoc do organizacji społecznych. Można przypuszczać, że wynika to przede wszystkim z niewielkiej wiedzy o istnieniu organizacji pomocowych.

⁶ Odpowiadając na pytanie otwarte badani sami formułowali odpowiedzi.

Przyczyną stosunkowo rzadkiego wskazywania policji danego kraju jest zapewne obawa przed karą za nielegalną pracę. Znaczna część badanych jest przeświadczona, że osoby pracujące za granicą nielegalnie narażone są (obok deportacji) na wysoką karę pieniężną, a nawet na więzienie.

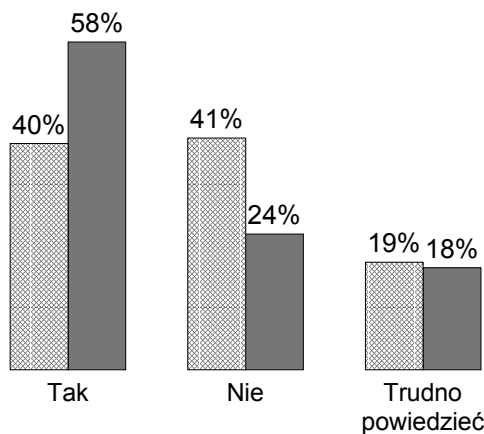

STOPIEŃ ŚWIADOMOŚCI UPRAWNIENÍ OSÓB PRACUJĄCYCH NIELEGALNIE

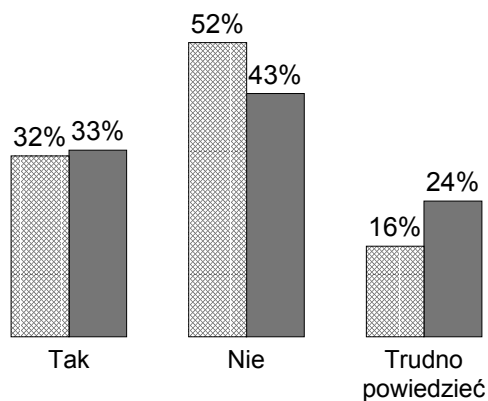
Jednym z celów badania było również poznanie, w jakim stopniu społeczeństwo jest świadome, że pewne podstawowe prawa są niezbywalne, przysługują także wtedy, gdy dana osoba narusza inne przepisy, np. regulujące pracę cudzoziemców. Zapytaliśmy więc, czy pracując nielegalnie za granicą człowiek ma prawo domagać się, aby respektowano pewne jego uprawnienia. Interesowało nas także, czy przysługują one - zdaniem badanych - cudzoziemcom pracującym w Polsce.

RYS. 6. CZY, PANA(I) ZDANIEM, OSOBA, KTÓRA PODEJMUJE ZA GRANICĄ PRACĘ „NA CZARNO”, ORAZ CUDZOZIEMCY PRACUJĄCY NIELEGALNIE W POLSCE MAJĄ PRAWO DOMAGAĆ SIĘ⁷:

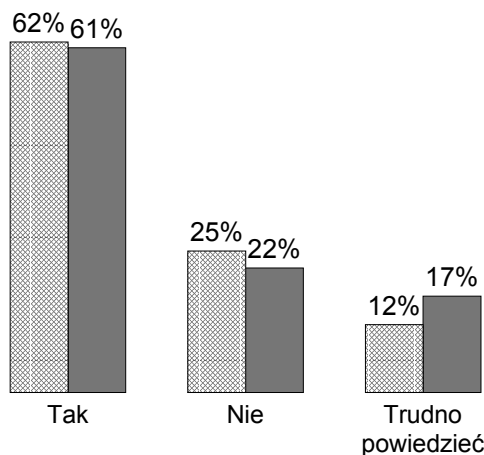
MOŻLIWOŚCI SWOBODNEGO PORUSZANIA SIĘ I WYBORU MIEJSCA ZAMIESZKANIA

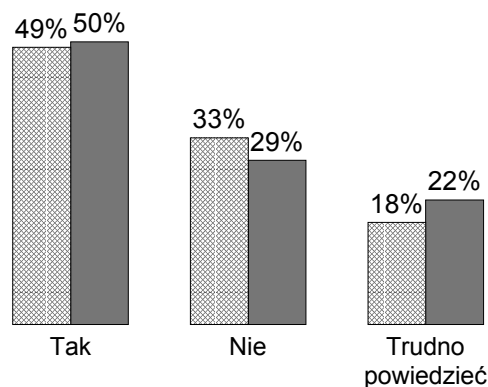
ODPOWIEDNICH WARUNKÓW PRACY

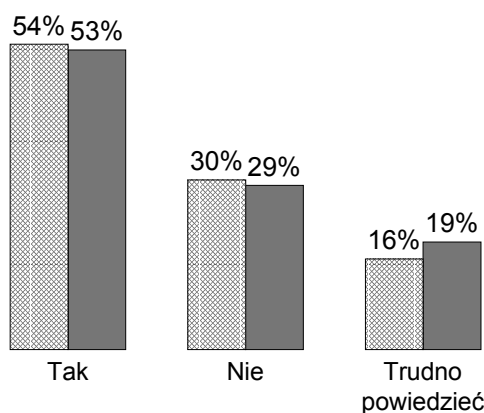
POSZANOWANIA GODNOŚCI I NIETYKALNOŚCI

DZIAŁANIA ZGODNIE Z WŁASNĄ WOLĄ

ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA PRZEZ ORGANA PORZĄDKU DANEGO KRAJU

 OSOBA PRACUJĄCA ZA GRANICĄ "NA CZARNO"
 CUDZOZIEMCY PRACUJĄCY NIELEGALNIE W POLSCE

⁷ Odnosnie do cudzoziemców w Polsce pytaliśmy o opinie na temat stanu faktycznego, a więc w pytaniu użyto sformułowania „mają prawo do”.

Wśród badanych dość wyraźnie przeważa pogląd, że osoby podejmujące nielegalną pracę mają prawo do poszanowania godności i nietykalności, zapewnienia bezpieczeństwa przez organa porządku danego kraju oraz działania zgodnie z własną wolą. Niemniej i w tych sprawach stosunkowo znaczna część ankietowanych (od jednej czwartej do jednej trzeciej) nie uświadamia sobie, że takie prawa przysługują osobom podejmującym pracę „na czarno” w innym kraju. Stosunkowo największa zgodność dotyczy kwestii poszanowania godności i nietykalności osobistej.

Inaczej jest w sprawie swobodnego poruszania się i wyboru miejsca zamieszkania. Opinie na temat tego, czy osoby pracujące za granicą mają takie prawo czy też nie, są równo podzielone. Jeśli natomiast chodzi o ocenę sytuacji cudzoziemców w Polsce, wyraźnie przeważa pogląd, że mają oni takie prawo.

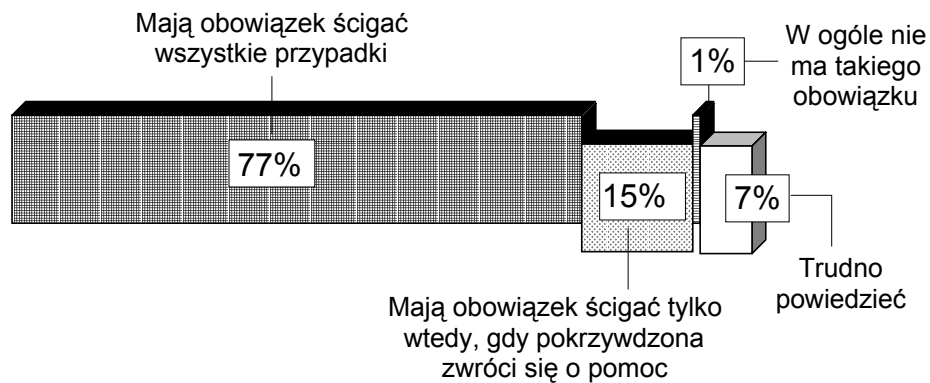
Wśród badanych częstsza jest opinia, że osoby pracujące nielegalnie - zarówno Polacy za granicą, jak i cudzoziemcy w Polsce - nie mają prawa domagać się odpowiednich warunków pracy. Innymi słowy, przeważa przekonanie, że jeśli podejmuje się pracę „na czarno”, należy liczyć się z tym, że warunki pracy mogą być gorsze, niż jest to normalnie wymagane.

W świetle powyższych wyników nie można stwierdzić, by w sprawie osób podejmujących nielegalną pracę występowało hołdowanie podwójnym standardom - innym wobec cudzoziemców w Polsce, a innym wobec Polaków za granicą. W sprawie możliwości swobodnego poruszania się i wyboru miejsca zamieszkania przeważa opinia, że cudzoziemcy pracujący w Polsce nielegalnie są w lepszej sytuacji, niż Polacy, którzy pracują za granicą „na czarno”. W pozostałych sprawach opinie o uprawnieniach Polaków pracujących nielegalnie za granicą i cudzoziemców w Polsce są zbliżone lub niemal takie same.

JAK POSTĘPOWAĆ WOBEC CUDZOZIEMEK ZAJMUJĄCYCH SIĘ W POLSCE PROSTYTUCJĄ?

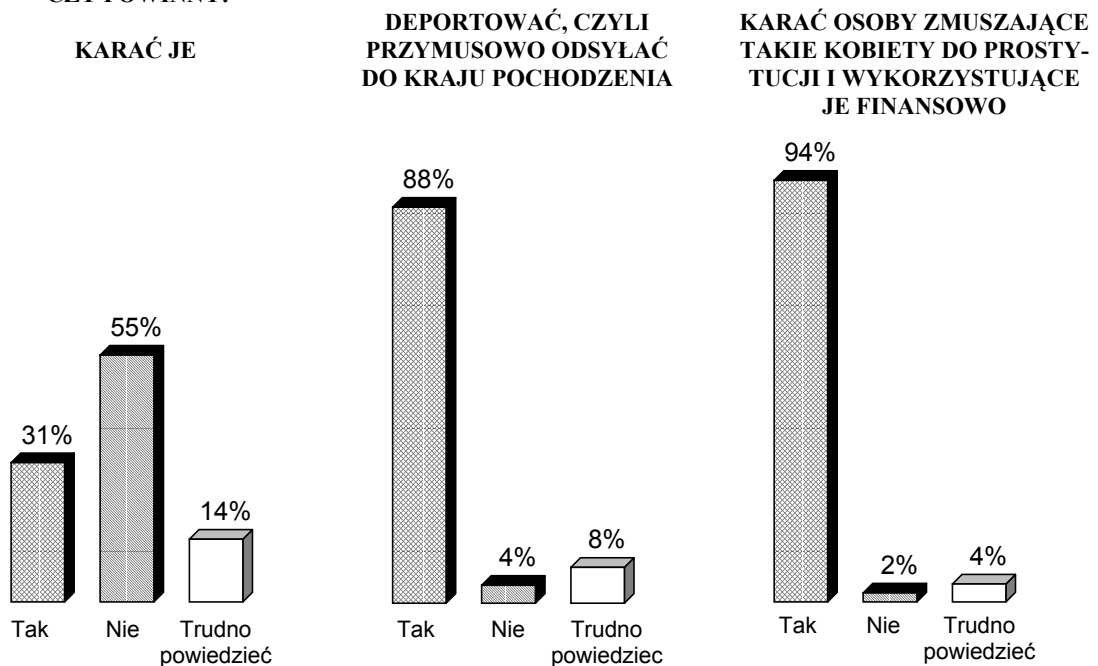
Świadomość tego, że w naszym kraju handel kobietami należy do przestępstw ściganych z urzędu, jest dość powszechna. Niemniej co siódmy badany (15%) nie zdaje sobie z tego sprawy - wyraża przekonanie, iż organa ścigania mają obowiązek wkraczać tylko wtedy, gdy pokrzywdzona zwróci się o pomoc.

RYS. 7. CZY, PANA(I) ZDANIEM, W NASZYM KRAJU POLICJA I PROKURATURA MAJĄ OBOWIĄZEK ŚCIGAĆ (Z URZĘDU) WSZYSTKIE PRZYPADKI HANDLU KOBIETAMI CZY TEŻ ŚCIGAJĄ TYLKO WTEDY, GDY POKRZYWDZONA ZWRÓCI SIĘ O POMOC?

Niemal powszechne jest przekonanie, że osoby zmuszające cudzoziemki w Polsce do prostytucji i wykorzystujące je finansowo powinny być karane (94%). Zdaniem większości ankietowanych (88%) cudzoziemki zajmujące się w naszym kraju prostytucją powinny być deportowane. Za ich karaniem opowiada się niespełna jedna trzecia badanych (31%).

RYS. 8. JAK, PANA(I) ZDANIEM, POWINNY POSTĘPOWAĆ POLSKIE WŁADZE I ORGANA PORZĄDKU WOBEC CUDZOZIEMEK ZAJMUJĄCYCH SIĘ W POLSCE PROSTYTUCJĄ? CZY POWINNY:

Stosunek do karania cudzoziemek zajmujących się w Polsce prostytutką jest związany przede wszystkim z wykształceniem. Im jest ono niższe, tym częściej występuje opinia, że należy je karać. Niemniej nawet wśród badanych z wykształceniem podstawowym nieznacznie przeważa pogląd, że nie powinny one być karane.

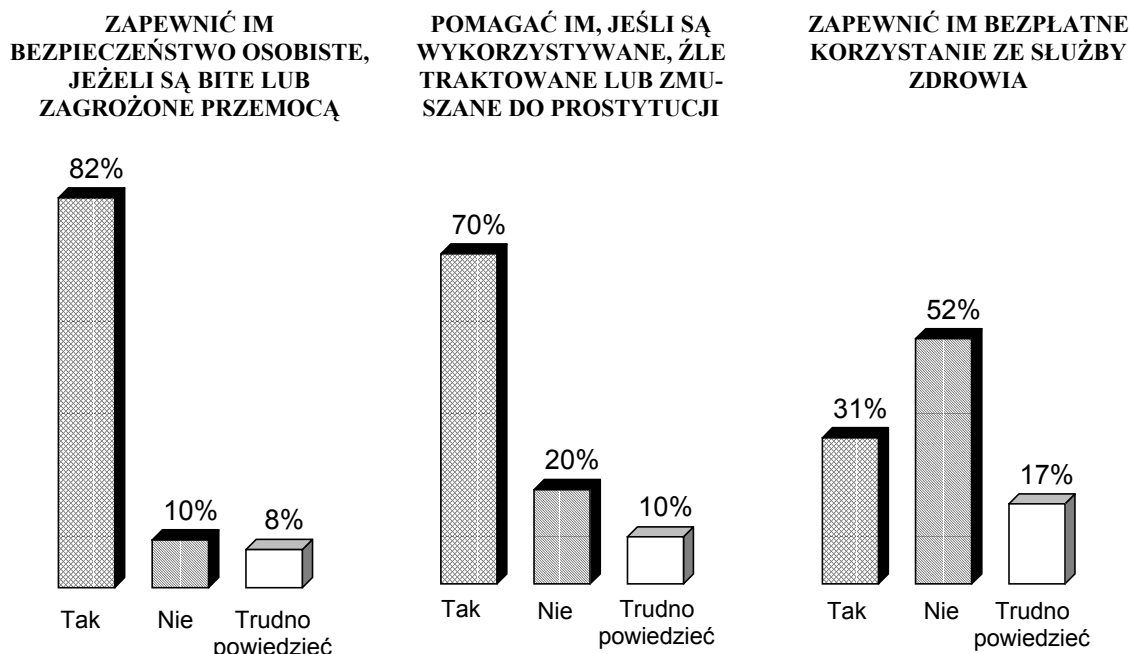
Tabela 1

Wykształcenie	Czy cudzoziemki zajmujące się w Polsce prostytutką należy karać?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Podstawowe	38	43	20
Zasadnicze zawodowe	36	51	13
Średnie	28	62	10
Wyższe	14	75	11

Warto podkreślić, że rygorizm w tej sprawie nie jest w widoczny sposób związany ani z udziałem w praktykach religijnych, ani z poglądami politycznymi (patrz tabele aneksowe).

Zdecydowana większość badanych aprobuje ogólnie sformułowany postulat pomocy ze strony władz wobec cudzoziemek zajmujących się w Polsce prostytutką, jeśli są one do niej zmuszane, a także wykorzystywane i źle traktowane. Z jeszcze większą aprobatą spotyka się zapewnienie im elementarnego bezpieczeństwa osobistego w przypadku zagrożenia przemocą. Natomiast stworzenie im możliwości bezpłatnego korzystania z placówek służby zdrowia jest znacznie częściej odrzucane niż aprobowane.

RYS. 9. JAK, PANA(I) ZDANIEM, POWINNY POSTĘPOWAĆ POLSKIE WŁADZE I ORGANA PORZĄDKU WOBEC CUDZOZIEMEK ZAJMUJĄCYCH SIĘ W POLSCE PROSTYTUCJĄ? CZY POWINNY:

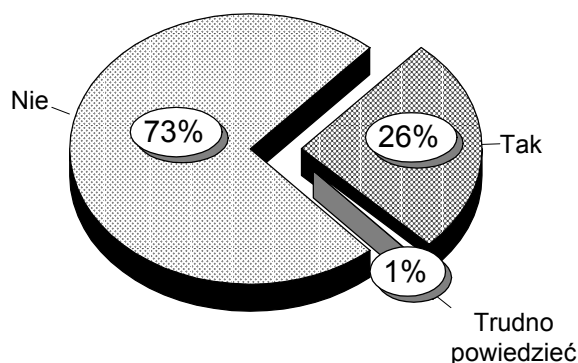

Stosunek poszczególnych grup społecznych i kategorii demograficznych do wszystkich trzech wymienionych wyżej form pomocy jest porównywalny. Relatywnie większą niż pozostali aprobatą pomocy i zapewnienia bezpieczeństwa osobistego wyróżniają się w pewnym stopniu ludzie młodzi i lepiej wykształceni, szczególnie ucząca się młodzież. Z drugiej strony nieco rzadziej postulują taką pomoc badani w ogóle nieuczestniczący w praktykach religijnych. Nie ma natomiast żadnych wyraźnych różnicowań w opiniach na temat zapewnienia opieki lekarskiej.

ZNAJOMOŚĆ DZIAŁALNOŚCI FUNDACJI „LA STRADA”

Ze względu na wagę problemu - przeciwdziałanie handlowi kobietami i pomoc pokrzywdzonym, jakim zajmuje się Fundacja „La Strada”, nie bez znaczenia jest społeczny zasięg wiedzy o jej istnieniu i celach działalności.

RYS. 10. CZY DOTARŁY DO PANA(I) JAKIEŚ INFORMACJE O FUNDACJI „LA STRADA” I JEJ DZIAŁALNOŚCI?

Mimo że działalność Fundacji „La Strada” dotyczy bezpośrednio kobiet, są one niewiele lepiej poinformowane o jej istnieniu niż mężczyźni (28% wobec 24%). Znajomość tej instytucji ma najszerszy zasięg wśród badanych w wieku od 25 do 44 lat. Jest ona także lepiej znana wśród mieszkańców miast niż wsi. Podkreślić należy, że wiedza o istnieniu „La Strady” jest silnie związana z poziomem wykształcenia - słyszała o niej ponad połowa badanych z wyższym wykształceniem, a tylko co piąty z wykształceniem zasadniczym zawodowym i co dziewiąty z podstawowym. Jest to o tyle istotne, że - jak już wyżej wspomniano - z naszych badań wynika, iż najbardziej zainteresowane pracą za granicą, a tym samym potencjalnie najbardziej narażone na to, by stać się ofiarami handlu kobietami, są osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, a stosunkowo najmniej - osoby z wyższym wykształceniem.

Powszechna jest w społeczeństwie wiedza o tym, że pod przykrywką nieformalnych ofert atrakcyjnej pracy za granicą może kryć się zjawisko handlu kobietami. Mimo to jednak gotowość skorzystania z oferty pracy za granicą deklaruje co piąta kobieta, a co czwarta nie uzależnia wyjazdu od sprawdzenia wiarygodności oferty.

Wśród badanych zdecydowanie przeważa opinia, że kobietom, które padły ofiarą handlu kobietami, należy pomóc. Najczęściej wymienianą instytucją, do której można zwrócić się o pomoc, jest polska placówka dyplomatyczna, rzadko - policja danego kraju. Może to wynikać z występującego często przekonania, że za nielegalną pracę za granicą grozi wysoka grzywna, a nawet więzienie. Jeśli chodzi o cudzoziemki zajmujące się w Polsce prostytutką, również panuje opinia, że należy im pomagać. Jednak pomoc rozumiana jest przede wszystkim jako zapewnienie bezpieczeństwa osobistego i ochrona przed przemocą.

Dość wyraźnie przeważa pogląd, że osoby podejmujące nielegalną pracę mają prawo do poszanowania godności i nietykalności, zapewnienia bezpieczeństwa przez organa porządku oraz działania zgodnie z własną wolą.

Inaczej jest w sprawie swobodnego poruszania się i wyboru miejsca zamieszkania. Na ten temat zdania są równo podzielone. Natomiast przeważa opinia, że jeśli podejmuje się pracę „na czarno”, należy liczyć się z tym, że warunki pracy mogą być gorsze, niż jest to normalnie wymagane.

Wyniki badania wskazują, że w omawianych sprawach nie występuje hołdowanie podwójnym standardom - innym wobec cudzoziemców w Polsce, a innym wobec Polaków za granicą.

Badani są niemal jednomyślni co do tego, że osoby zmuszające cudzoziemki w Polsce do prostytucji i wykorzystujące je finansowo powinny być karane. Zdaniem większości ankietowanych cudzoziemki zajmujące się w naszym kraju prostytutką nie powinny być karane, a jedynie deportowane.

O istnieniu Fundacji „La Strada” słyszała jedna czwarta ogółu badanych, przy czym kobiety są niewiele lepiej poinformowane niż mężczyźni. Należy podkreślić, że o istnieniu „La Strady” słyszeli przede wszystkim badani z wyższym wykształceniem, znacznie rzadziej osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym i podstawowym, a więc te, które są najbardziej zainteresowane pracą za granicą.

Opracował

Michał STRZESZEWSKI

A N E K S

Tabela 1. Gdyby spotkał(a) się Pan(i) z ofertą mówiącą o atrakcyjnej pracy za granicą - w ogłoszeniu prasowym, przez pośrednika, znajomego itp. - to czy był(a)by Pan(i) gotów (gotowa) skorzystać z takiej oferty czy też nie?

(%)

	Zdecydowa- nie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowa- nie nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	11	16	19	50	4	963
Płeć						
Mężczyźni	15	20	19	41	5	456
Kobiety	7	12	19	58	4	507
Wiek						
18-24 lat	17	27	21	28	7	138
25-34	9	22	34	33	2	170
35-44	16	15	22	41	7	194
45-54	10	15	17	54	3	193
55-64	8	10	15	66	2	101
65 lat i więcej	3	4	5	84	5	167
Miejsce zamieszkania						
Wieś	10	17	21	49	4	352
Miasto do 20 tys.	11	20	22	42	4	122
20-100 tys.	16	16	18	47	2	172
101-500 tys.	9	11	17	57	6	191
501 tys. i więcej mieszk.	6	13	17	57	8	126
Wykształcenie						
Podstawowe	8	10	13	66	4	267
Zasadnicze zawodowe	15	21	22	38	5	261
Średnie	12	16	22	45	5	330
Wyższe	5	15	19	57	4	105
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	5	19	17	56	3	62
Prac. umysł. niż. szczebla	9	14	26	48	2	86
Pracownicy fiz.- umysł.	16	21	21	37	5	75
Robotnicy wykwalifikowani	14	19	33	25	9	87
Robotnicy niewykwalifik.	18	15	34	31	3	24
Rolnicy	13	15	29	36	6	59
Pracujący na własny rach.	10	14	22	48	6	53
Bierni zawodowo						
Renciści	7	11	11	67	4	132
Emeryci	4	4	6	81	4	172
Uczniowie i studenci	9	43	20	23	6	68
Bezrobotni	27	21	22	26	3	87
Gospodynie domowe i inni	7	8	20	64	1	58
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	11	14	27	44	4	173
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	14	17	24	44	2	74
sekt. prywat. poza rolnict.	12	21	22	38	7	153
prywatnym gosp. rolnym	11	15	27	41	6	72
Dochody na jedną osobę						
Do 275 zł	18	12	17	46	6	96
276-399	12	16	22	44	6	78
400-549	8	19	21	49	3	165
550-799	11	14	12	61	3	140
Powyżej 799 zł	6	9	19	62	4	176
Ocena własnych war. mater.						
Złe	13	15	20	48	3	319
Średnie	9	16	19	51	5	462
Dobre	12	14	18	51	5	182
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	11	8	7	73	2	55
Raz w tygodniu	9	15	20	51	3	488
1-2 razy w miesiącu	15	20	21	39	6	156
Kilka razy w roku	12	18	17	47	7	191
W ogóle nie uczestniczy	7	8	22	60	2	70
Poglądy polityczne						
Lewica	9	15	15	59	3	281
Centrum	9	17	28	41	3	239
Prawica	12	17	15	50	5	221
Trudno powiedzieć	13	13	19	49	7	221

Tabela 2. Gdyby zdecydował(a) się Pan(i) na wyjazd za granicę w celu podjęcia tam pracy na podstawie takiej oferty, to czy przed wyjazdem starał(a)by się Pan(i) sprawdzić tę ofertę, dowiedzieć się, kim jest pośrednik, pracodawca - czy rodzaj i warunki pracy są rzeczywiście takie, jak w ofercie itp.? 1 - Nie widzę potrzeby sprawdzania, jeśli zależałoby mi na pracy; 2 - Nie widzę możliwości sprawdzania takich ofert; 3 - Postarał(a)by się sprawdzić, o ile byłoby to możliwe; 4 - Na pewno bym sprawdził(a) - bez sprawdzenia nie wyjechał(a)by

	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	1	3	16	73	7	964
Płeć						
Mężczyźni	1	4	19	71	5	457
Kobiety	1	2	12	76	9	507
Wiek						
18-24 lat	1	3	17	79	1	138
25-34	1	0	18	79	3	170
35-44	2	2	17	76	4	194
45-54	0	4	14	76	5	193
55-64	1	4	18	70	7	101
65 lat i więcej	1	5	11	60	24	167
Miejsce zamieszkania						
Wieś	1	5	17	67	11	352
Miasto do 20 tys.	2	3	16	76	3	123
20-100 tys.	0	1	20	75	3	172
101-500 tys.	1	1	12	80	6	191
501 tys. i więcej mieszk.	2	2	10	77	10	126
Wykształcenie						
Podstawowe	1	4	16	61	17	267
Zasadnicze zawodowe	0	3	21	71	4	261
Średnie	1	1	12	82	4	330
Wyższe	2	2	13	81	2	106
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	0	1	5	94	0	62
Prac. umysł. niż. szczebla	1	0	9	89	2	86
Pracownicy fiz.- umysł.	3	2	19	75	1	75
Robotnicy wykwalifikowani	2	0	24	74	0	87
Robotnicy niewykwalifik.	0	13	19	62	5	24
Rolnicy	0	11	20	56	13	59
Pracujący na własny rach.	3	2	8	78	9	53
Bierni zawodowo						
Renciści	1	2	15	63	19	131
Emeryci	1	3	14	67	15	172
Uczniowie i studenci	0	0	19	79	1	68
Bezrobotni	1	4	21	73	1	87
Gospodynie domowe i inni	0	2	13	80	5	58
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	0	1	14	82	2	173
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	2	2	14	80	2	74
sekt. prywat. poza rolnict.	2	1	14	80	3	153
prywatnym gosp. rolnym	1	9	25	52	13	72
Dochody na jedną osobę						
Do 275 zł	1	5	18	70	6	96
276-399	1	1	27	68	4	78
400-549	1	0	14	79	6	165
550-799	1	3	15	74	6	140
Powyżej 799 zł	2	1	14	78	6	176
Ocena własnych war. mater.						
Złe	2	4	20	66	9	319
Średnie	1	2	14	74	8	461
Dobre	0	2	11	85	2	183
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	3	4	13	65	16	55
Raz w tygodniu	1	3	14	75	7	488
1-2 razy w miesiącu	1	1	22	69	8	156
Kilka razy w roku	1	4	17	73	5	192
W ogóle nie uczestniczy	1	5	8	80	6	70
Poglądy polityczne						
Lewica	1	2	13	79	5	282
Centrum	1	5	17	73	7	239
Prawica	1	5	15	75	4	220
Trudno powiedzieć	1	2	18	65	15	221

Tabela 3. Wiele kobiet jest werbowanych i wywożonych do pracy za granicą. Jednocześnie wprowadza się je w błąd co do rodzaju lub warunków pracy i płacy oraz uniemożliwia zmianę pracy bądź powrót do kraju. Czy, Pana(i) zdaniem, kobiety te: 1 - są ofiarami, którym należy pomóc; 2 - wyjechały dobrowolnie, więc nie są ofiarami i same powinny dawać sobie radę

	(%)			
	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	85	9	5	964
Płeć				
Mężczyźni	83	12	5	457
Kobiety	88	7	6	507
Wiek				
18-24 lat	86	10	4	138
25-34	88	9	3	170
35-44	84	11	5	194
45-54	89	7	4	193
55-64	80	11	9	101
65 lat i więcej	83	9	9	167
Miejsce zamieszkania				
Wieś	85	10	5	352
Miasto do 20 tys.	86	11	3	123
20-100 tys.	85	11	4	172
101-500 tys.	83	8	9	191
501 tys. i więcej mieszk.	87	7	6	126
Wykształcenie				
Podstawowe	80	12	8	267
Zasadnicze zawodowe	86	11	3	261
Średnie	86	8	6	330
Wyższe	94	2	3	106
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	93	2	5	62
Prac. umysł. niż. szczebla	84	10	5	86
Pracownicy fiz.- umysł.	94	5	1	75
Robotnicy wykwalifikowani	86	12	2	87
Robotnicy niewykwalifik.	69	31	0	24
Rolnicy	84	13	2	59
Pracujący na własny rach.	82	13	5	53
Bierni zawodowo				
Renciści	83	8	9	132
Emeryci	83	10	8	172
Uczniowie i studenci	87	7	6	68
Bezrobotni	88	9	3	87
Gospodynie domowe i inni	86	4	10	58
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	84	11	5	174
spółce właścicieli	87	10	2	74
prywatnych i państwa	88	10	2	153
sekt. pryw. poza rolnict.	83	10	7	72
prywatnym gosp. rolnym	83	12	5	72
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	84	12	5	96
276-399	91	9	0	78
400-549	87	9	4	165
550-799	84	10	6	140
Powyżej 799 zł	87	9	3	177
Ocena własnych war. mater.				
Złe	85	8	7	319
Średnie	85	9	5	462
Dobre	85	11	4	183
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	75	8	17	55
Raz w tygodniu	87	8	5	488
1-2 razy w miesiącu	87	9	3	156
Kilka razy w roku	82	12	5	192
W ogóle nie uczestniczy	83	12	5	70
Poglądy polityczne				
Lewica	90	6	3	282
Centrum	87	10	3	239
Prawica	85	10	5	221
Trudno powiedzieć	77	12	11	221

Tabela 4. Jak, Pana(i) zdaniem, powinny postępować polskie władze i organa porządku wobec cudzoziemców zajmujących się w Polsce prostytutką? Czy powinny **karac je**?

	(%)			
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	31	55	14	963
Płeć				
Mężczyźni	32	56	12	457
Kobiety	31	54	15	506
Wiek				
18-24 lat	27	65	8	137
25-34	31	54	15	170
35-44	34	55	11	194
45-54	28	61	11	193
55-64	33	49	19	101
65 lat i więcej	36	44	20	167
Miejsce zamieszkania				
Wieś	34	48	18	352
Miasto do 20 tys.	35	51	14	123
20-100 tys.	35	55	10	172
101-500 tys.	22	69	10	191
501 tys. i więcej mieszk.	30	58	12	125
Wykształcenie				
Podstawowe	38	43	20	267
Zasadnicze zawodowe	36	51	13	261
Średnie	28	62	10	329
Wyższe	14	75	11	106
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	11	75	14	62
Prac.umysł.niż.szczebła	31	60	9	86
Pracownicy fiz.-umysł.	27	65	9	74
Robotnicy wykwalifikowani	39	51	10	87
Robotnicy niewykwalifik.	33	50	18	24
Rolnicy	30	53	16	59
Pracujący na własny rach.	30	66	4	53
Bierni zawodowo				
Renciści	46	42	12	132
Emeryci	28	49	23	172
Uczniowie i studenci	27	65	8	68
Bezrobotni	34	49	17	87
Gospodynie domowe i inni	31	55	14	58
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	25	62	13	173
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	33	61	6	74
sekt. pryw. poza rolnict.	35	57	8	153
prywatnym gosp. rolnym	30	52	19	72
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	37	49	14	96
276-399	34	52	14	78
400-549	37	51	13	165
550-799	34	48	18	140
Powyżej 799 zł	27	64	10	176
Ocena własnych war. mater.				
Złe	38	47	15	319
Średnie	30	56	14	462
Dobre	23	67	11	183
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	35	53	13	55
Raz w tygodniu	34	52	15	488
1-2 razy w miesiącu	26	59	15	156
Kilka razy w roku	31	60	10	191
W ogóle nie uczestniczy	28	58	14	70
Poglądy polityczne				
Lewica	28	63	9	282
Centrum	35	50	15	239
Prawica	32	56	12	221
Trudno powiedzieć	32	47	20	220

Tabela 5. Jak, Pana(i) zdaniem, powinny postępować polskie władze i organa porządku wobec cudzoziemek zajmujących się w Polsce prostytutką? Czy powinny **pomagać im, jeśli są wykorzystywane, źle traktowane lub zmuszane do prostytucji?**

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	70	20	10	964
Płeć				
Mężczyźni	70	23	7	457
Kobiety	71	17	12	507
Wiek				
18-24 lat	81	12	7	138
25-34	75	19	6	170
35-44	71	20	9	194
45-54	69	23	9	193
55-64	64	24	12	101
65 lat i więcej	61	22	17	167
Miejsce zamieszkania				
Wieś	66	22	12	352
Miasto do 20 tys.	75	16	8	123
20-100 tys.	74	22	4	172
101-500 tys.	71	16	13	191
501 tys. i więcej mieszk.	71	20	9	126
Wykształcenie				
Podstawowe	62	21	16	267
Zasadnicze zawodowe	68	24	8	261
Średnie	76	16	7	330
Wyższe	77	17	6	106
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	82	12	6	62
Prac.umysł.niż.szczebla	73	19	7	86
Pracownicy fiz.-umysł.	86	9	5	75
Robotnicy wykwalifikowani	65	26	9	87
Robotnicy niewykwalifik.	62	24	14	24
Rolnicy	66	26	8	59
Pracujący na własny rach.	68	27	5	53
Bierni zawodowo				
Renciści	55	28	16	132
Emeryci	64	20	16	172
Uczniowie i studenci	88	6	5	68
Bezrobotni	74	21	5	87
Gospodynie domowe i inni	76	15	9	58
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	78	16	6	174
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	69	25	6	74
sekt. pryw. poza rolnict.	69	22	9	153
prywatnym gosp. rolnym	69	21	10	72
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	74	20	6	96
276-399	73	20	8	78
400-549	69	16	14	165
550-799	71	24	5	140
Powyżej 799 zł	73	23	3	177
Ocena własnych war. mater.				
Złe	66	24	10	319
Średnie	71	18	11	462
Dobre	76	17	7	183
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	61	18	20	55
Raz w tygodniu	68	22	10	488
1-2 razy w miesiącu	81	11	8	156
Kilka razy w roku	74	18	8	192
W ogóle nie uczestniczy	57	33	10	70
Poglądy polityczne				
Lewica	75	19	5	282
Centrum	73	19	8	239
Prawica	71	22	8	221
Trudno powiedzieć	61	20	19	221

Tabela 6. Jak, Pana(i) zdaniem, powinny postępować polskie władze i organa porządku wobec cudzoziemek zajmujących się w Polsce prostytutką? Czy powinny **zapewnić im bezpieczeństwo osobiste, jeżeli są bite lub zagrożone przemocą?**

	(%)			
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	82	10	8	964
Płeć				
Mężczyźni	84	11	6	457
Kobiety	80	10	10	507
Wiek				
18-24 lat	87	7	6	138
25-34	89	7	3	170
35-44	81	13	6	194
45-54	80	9	11	193
55-64	76	16	8	101
65 lat i więcej	77	9	14	167
Miejsce zamieszkania				
Wieś	80	11	9	352
Miasto do 20 tys.	79	10	12	123
20-100 tys.	84	10	6	172
101-500 tys.	89	5	7	191
501 tys. i więcej mieszk.	78	15	7	126
Wykształcenie				
Podstawowe	78	11	11	267
Zasadnicze zawodowe	81	11	8	261
Średnie	83	9	7	330
Wyższe	90	8	2	106
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier. i inteligencja	90	10	0	62
Prac. umysł. niż. szczebla	91	6	2	86
Pracownicy fiz. - umysł.	87	9	4	75
Robotnicy wykwalifikowani	84	12	4	87
Robotnicy niewykwalifik.	67	22	11	24
Rolnicy	80	11	9	59
Pracujący na własny rach.	84	11	5	53
Bierni zawodowo				
Renciści	69	15	16	132
Emeryci	80	8	12	172
Uczniowie i studenci	89	1	9	68
Bezrobotni	82	10	8	87
Gospodynie domowe i inni	83	10	7	58
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	88	8	4	174
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	80	16	4	74
sekt. pryw. poza rolnict.	87	10	3	153
prywatnym gosp. rolnym	81	9	11	72
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	80	13	7	96
276-399	85	10	5	78
400-549	83	9	8	165
550-799	83	10	7	140
Powyżej 799 zł	88	6	6	177
Ocena własnych war. mater.				
Złe	79	11	10	319
Średnie	82	10	8	462
Dobre	88	9	3	183
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	80	12	9	55
Raz w tygodniu	81	11	8	488
1-2 razy w miesiącu	84	8	8	156
Kilka razy w roku	87	7	7	192
W ogóle nie uczestniczy	73	14	13	70
Poglądy polityczne				
Lewica	88	7	5	282
Centrum	81	10	9	239
Prawica	82	12	6	221
Trudno powiedzieć	75	11	13	221

Tabela 7. Jak, Pana(i) zdaniem, powinny postępować polskie władze i organa porządku wobec cudzoziemek zajmujących się w Polsce prostytutką? Czy powinny zapewnić im bezpłatne korzystanie ze służby zdrowia?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	31	52	18	964
Płeć				
Mężczyźni	31	55	14	457
Kobiety	31	48	21	507
Wiek				
18-24 lat	39	44	17	138
25-34	26	57	17	170
35-44	31	55	14	194
45-54	31	56	13	193
55-64	24	53	23	101
65 lat i więcej	31	43	26	167
Miejsce zamieszkania				
Wieś	27	52	21	352
Miasto do 20 tys.	35	52	13	123
20-100 tys.	30	52	18	172
101-500 tys.	32	52	16	191
501 tys. i więcej mieszk.	36	50	13	126
Wykształcenie				
Podstawowe	28	47	25	267
Zasadnicze zawodowe	35	52	13	261
Średnie	30	54	17	330
Wyższe	31	58	11	106
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier. i inteligencja	35	53	12	62
Prac. umysł. niż. szczebla	34	54	12	86
Pracownicy fiz. - umysł.	27	52	21	75
Robotnicy wykwalifikowani	34	55	11	87
Robotnicy niewykwalifik.	30	64	5	24
Rolnicy	23	54	22	59
Pracujący na własny rach.	32	61	7	53
Bierni zawodowo				
Renciści	22	57	21	132
Emeryci	30	43	27	172
Uczniowie i studenci	27	42	31	68
Bezrobotni	38	56	6	87
Gospodynie domowe i inni	40	45	15	58
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	35	50	15	174
spółce właścicieli	37	53	10	74
prywatnych i państwa	31	59	10	153
sekt. pryw. poza rolnict.	31	59	10	153
prywatnym gosp. rolnym	22	53	25	72
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	27	62	11	96
276-399	35	51	14	78
400-549	31	46	22	165
550-799	35	47	17	140
Powyżej 799 zł	36	53	11	177
Ocena własnych war. mater.				
Złe	29	54	17	319
Średnie	30	51	19	462
Dobre	36	50	15	183
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	24	50	25	55
Raz w tygodniu	30	52	18	488
1-2 razy w miesiącu	34	52	14	156
Kilka razy w roku	31	52	17	192
W ogóle nie uczestniczy	36	52	12	70
Poglądy polityczne				
Lewica	32	55	13	282
Centrum	31	50	18	239
Prawica	33	56	11	221
Trudno powiedzieć	26	44	30	221

Tabela 8. Czy dotarły do Pana(i) jakieś informacje o Fundacji "La Strada" i jej działalności?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	26	73	2	964
Płeć				
Mężczyźni	24	75	2	457
Kobiety	28	71	2	507
Wiek				
18-24 lat	28	69	2	138
25-34	37	60	4	170
35-44	34	65	1	194
45-54	21	77	2	193
55-64	22	78	0	101
65 lat i więcej	11	88	1	167
Miejsce zamieszkania				
Wieś	17	83	0	352
Miasto do 20 tys.	25	74	2	123
20-100 tys.	28	70	1	172
101-500 tys.	38	58	4	191
501 tys. i więcej mieszk.	30	66	4	126
Wykształcenie				
Podstawowe	11	88	1	267
Zasadnicze zawodowe	19	79	2	261
Średnie	33	65	2	330
Wyższe	58	40	2	106
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	57	40	3	62
Prac. umysł. niż. szczebla	43	54	3	86
Pracownicy fiz.- umysł.	27	72	1	75
Robotnicy wykwalifikowani	21	76	2	87
Robotnicy niewykwalifik.	17	78	5	24
Rolnicy	22	78	0	59
Pracujący na własny rach.	37	63	0	53
Bierni zawodowo				
Renciści	14	85	1	132
Emeryci	16	84	1	172
Uczniowie i studenci	36	61	3	68
Bezrobotni	16	82	2	87
Gospodynie domowe i inni	30	67	3	58
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	38	60	1	174
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	24	73	3	74
sekt. pryw. poza rolnict.	35	62	3	153
prywatnym gosp. rolnym	19	81	0	72
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	15	82	3	96
276-399	21	78	1	78
400-549	26	72	2	165
550-799	32	68	0	140
Powyżej 799 zł	30	66	3	177
Ocena własnych war. mater.				
Złe	20	79	2	319
Średnie	25	73	2	462
Dobre	38	61	1	183
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	27	68	4	55
Raz w tygodniu	23	77	1	488
1-2 razy w miesiącu	26	71	3	156
Kilka razy w roku	31	65	3	192
W ogóle nie uczestniczy	31	68	1	70
Poglądy polityczne				
Lewica	32	66	2	282
Centrum	25	72	2	239
Prawica	27	71	2	221
Trudno powiedzieć	16	83	1	221